कालशक्तेःप्रेरणंपुनःसृष्ट्यवसरेप्रबोधनार्थं स्वेपदेअधिष्ठाने बहिर्वृत्त्यभावेदृष्टांतःयथाऽनलइति॥११॥ स्वयाचिच्छक्त्यासहवर्तमानएवयोगनिद्रयास्वपन् पूर्वमेवबोधनार्थंनियुक्तयास्वकालशक्त्या आसादितंप्रापितंकर्मतंत्रंक्रियाकलापोयस्यसः अपीतान्लीनान्ददर्श ॥१२॥ लोकसृष्ट्यर्थमर्थसूक्ष्मेऽभिनिविष्टादृष्टिर्यस्य कालानुसारिणारजोगुणेनविद्धः संक्षोभितःसन्तनीयानतिसूक्ष्मोर्थः सृष्यन्प्रसोष्यन्उद्भविष्यन्नाभिदेशादुद्भूतइत्यर्थः॥१३॥सःतनीयानर्थः पद्मकोशःसन्नुदतिष्ठत्कर्माणिजीवादृष्टानिप्रतिप्रबोधयतियःकालस्तेन आत्माश्रीविष्णुर्योनिर्यस्य ॥१४॥तत्लोकात्मकंपद्मंसर्वान्जीवभोग्यानर्थानवभासयतीतितथा तत्यस्माज्जातंसएवविष्णुः उइतिसंबोधने प्रावीविशत्प्रकर्षेणालुप्तशक्तिरेवांतर्यामितयाविवेश

सोंऽतःशरीरेऽर्पितभूतसूक्ष्मःकालात्मिकांशक्तिमुदीरयाणः॥ उवासतस्मिन्सलिलेपदेस्वेयथाऽनलोदारुणिरुद्धवीर्यः॥११॥ चतुर्युगानांचसहस्रमप्सुस्वपन्स्वयोदीरितयास्वशक्त्या॥ कालाख्ययासादितकर्मतंत्रोलोकानपीतान्ददृशेस्वदेहे॥१२॥ तस्यार्थसूक्ष्माभिनिविष्टदृष्टेरंतर्गतोऽर्थोरजसातनीयान्॥ गुणेनकालानुगतेनविद्धःसृष्यन्तदाऽभिद्यतनाभिदेशात्॥१३॥ सपद्मकोशःसहसोदतिष्ठत्कालेनकर्मप्रतिबोधनेन॥ स्वरोचिषातत्सलिलंविशालंविद्योतयन्नर्कइवात्मयोनिः॥१४॥तल्लोकपद्मंसउएवविष्णुःप्रावीविशत्सर्वगुणावभासम्॥तस्मिन्स्वयंवेदमयोविधातास्वयंभुवंयंस्मवदंतिसोऽभूत्॥१५॥ तस्यांसचांभोरुहकर्णिकायामवस्थितोलोकमपश्यमानः॥ परिक्रमन्व्योम्निविवृत्तनेत्रश्चत्वारिलेभेऽनुदिशंमुखानि॥ १६॥ तस्माद्युगांतश्वसनावघूर्णजलोर्मिचक्रात्सलिलाद्विरूढम्॥ अपाश्रितःकंजमुलोकतत्त्वंनात्मानमद्धाऽविददादिदेवः॥१७॥

तस्मिन्विष्णुनाअधिष्ठितेपद्मेविधाताब्रह्माऽभूत्कथंभूतः स्वयमेववेदमयःनत्वध्ययनेनप्राप्तवेदः कोऽसौअदृष्टपितृत्वेनयंस्वयंभुवंबदंतिसः प्राक्कल्पांतेनारायणेनसहनिद्रयैकीभूतआसीत् तस्मिंश्चप्रबुद्धेततएवपाद्मेकल्पेपद्मद्वारेणाभिव्यक्तिंप्राप्तइत्यर्थः ॥१५॥ सचतस्मिन्कल्पेचतुर्मुखोऽभूदित्याह तस्यामिति परिक्रमन्तत्रस्थएवग्रीवांचालयन् लोकनिरीक्षणार्थंविवृत्तेविचलितेनेत्रेयस्य ॥१६॥तस्यचश्रीनारायणोपासनयैवाविर्भूतज्ञानक्रियाशक्तेर्लोककर्तृकत्वंनस्वतइतिवक्तुंप्रथमंतस्यविमोहमाह तस्मात्सलिलाद्विरूढमुद्भूतंकंजमपाश्रितोऽपिसाकल्येनतत्कंजंलोकतत्वंचात्मानंचसाक्षान्नज्ञातवान् उइतिविस्मये कथंभूताद्युगांतश्वसनः प्रलयवायुः तेनावघूर्णंतत्रतत्रप्रकंपितंयज्जलंतस्मात्सर्वतऊर्मिचक्रंयस्मिन्॥१७॥